चेत्यादिना खः सुव्यक्तं स्पष्टं कुतः येन प्रियायाश्रभाव सति हंसकोकिलं हंसाश्च कोकिलाश्चेति शकुनित्वात् द्वन्द्वैकत्वं कद्दर्दं कुत्सितप्रलपितं वदतीति पचाद्यच् कुत्सितं वदद्दति रथवदयो श्चेति कोः कत् दयितायां सत्यां मधुरप्रलपितमिदमिति ॥ ७५ ॥

भ० सर्व्वत्रेत्यादि। हे लक्ष्मण रामणीयकं यत्किञ्चित् रमणीयत्वं तत्सर्व्वत्र दयिताधीनं प्रियानिमित्तकमिति सुव्यक्तं स्पष्टमेव कथमित्याह येन हेतुना प्रियायाश्रपाये विरहे सति हंसको किलमपि कद्दर्दं कुत्सितवादिजातं यदा सीतासीत्तदा मधुरा लापीदमासीदिति भावः कुत्सितं वदतीति कत्कचचिरथवद द्दति कदादेशः रमणीयस्य भावद्दति विकारसंघेति कण् हंसाश्च कोकिलाश्चेति समाहारद्वन्द्वः ॥ ७५ ॥

पक्षिभिर्वितृदैर्यूनां शाखिभिः कुसुमोत्किरैः। अज्ञो योयस्य वा नास्ति प्रियाप्रग्लोभवेन्न सः ॥ ७६ ॥

ज०म० पक्षिभिरित्यादि। उद्ददिहिंसानादरयोरित्यस्मादिगुपधः कः यूनां विद्दर्दैः हिंसकैः पक्षिभिः शाखिभिर्वृक्षैश्च व्रीह्यादिला दिनिः कुसुमोत्किरैः उत्किरन्तीत्युत्किराः पूर्व्ववत् कः कुसुमा नामुत्किराः कृद्योगलक्षणां षष्ठीं विधाय समासः तैर्हेतुभूतैः करणभूतैर्वा सप्रग्लोन भवेत् प्रकर्षेण ग्लायते प्रग्लः आतश्चोप सर्गेकः योऽज्ञः गुणदोषानभिज्ञः पूर्व्ववत्कः यस्य प्रियोनास्ति तस्य प्रयोजनाभावः सर्व्वत्र विवेकित्वात् प्रीणातीति प्रियः इगुप धेति कः ॥ ७६ ॥